

Xalq so'zi

O'zbekiston —
kelajagi
buyuk
davlat

2024-YIL — YOSHLAR VA BIZNESNI QO`LLAB-QUVVATLASH YILI

1991-yil 1-yanvardan chiqa boshlagan

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2024 yil 16-sentabr, № 190 (8813)

Dushanba

Saytimizga o'tish uchun QR-kodni
telefoningiz orqali skaner qiling.

O'ZBEKISTON — GERMANIYA MUNOSABATLARI: FAOL VA PRAGMATIK TASHQI SIYOSATIMIZ SAMARASI

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning taklifiga binoan Germaniya Federativ Respublikasi Federal Kansleri Olaf Shols 15-sentabr kuni rasmiy tashrif bilan mamlakatimizga keldi.

Germaniya — O'zbekistonning Yevropa Ittifoqidagi yetakchi iqtisodiy hamkorlaridan biri.

So'nggi yillarda mamlakatlarimiz o'rtasidagi aloqalar izchil rivojlanmoqda. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2019-yil yanvar oyida Germaniyaga rasmiy tashrif bilan borishi va o'sha yilning may oyida Germaniya Federativ Respublikasi Federal Prezidenti Frank-Valter Shtaynmayerning O'zbekistonga kelishi ikki tomonlama hamkorlikni yangi bosqichda rivojlantirishda muhim qadam bo'ldi.

Davlatimiz rahbari 2023-yilning may va sentabr oylarida ikki marta rasmiy tashrif bilan Germaniyada bo'lib, Federal Prezident Frank-Valter Shtaynmayer, Kansler Olaf Shols va yetakchi nemis kompaniyalari rahbarlari bilan muzokaralar o'tkazdi, shuningdek, "Markaziy Osiyo — Germaniya" formatidagi birinchi sammitda ishtirok etdi.

Hamkorlik aloqalarining mustahkamlanishi natijasida tovar ayirboshlash hajmi keyingi yillarda ancha oshdi. Germaniyaga xizmatlar, to'qimachilik, oziq-ovqat va boshqa mahsulotlar eksport qilinayotgan bo'lsa, o'z navbatida, nemis diyoridan mexanik asbob-uskunalar, transport vositalari va ular uchun ehtiyot qismlar, farmatsevtika hamda kimyo mahsulotlari va xizmatlarini import qilyapmiz.

Keyingi yillarda mehnat migratsiyasi sohasidagi aloqalar Germaniya bilan

hamkorlikning istiqbolli yo'nalishiga aylandi. Shuningdek, sog'liqni saqlash sohasidagi keng ko'lamli va o'zaro manfaatli aloqalar ham bugun izchil rivojlanmoqda.

Germaniya kansleri Olaf Sholsning yurtimizga tashrifi keng ko'lamli hamkorlik aloqalarining yanada rivojlanishiga turtki berishi kutilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev Germaniya Federal Kansleri Olaf Sholsni Registon maydonida kutib oldi.

Mamlakatimizning asosiy timsollaridan biri, ajdodlarimiz bunyodkorlik salohiyatining ifodasi — dunyoga mashhur Registon maydoni UNESCOning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan. Ansambлга kiruvchi Mirzo Ulug'bek, Sherdor va Tillakori madrasalari o'zining salobati, boy tarixi va betakror arxitekturası bilan barchada chuqur taassurot qoldiradi.

Oliy martabali mehmonga Sharq me'morchiligining ushbu durdonasi qurilishiga oid tarixiy o'limgotlar, yechimlar va bezaklarning o'ziga xos xususiyatlari, shuningdek, bu maskan bilan bog'liq muhim voqealar va shaxslar, o'zbek xalqining madaniy merosi haqida ma'lumot berildi.

Shubhat davomida jahon sivilizatsiyasining qadimiy beshiklaridan biri sifatida haqli ravishda e'tirof etilgan Samarqand shahri bugungi kunda ishbilarmonlik va sayyohlik markaziga aylanib borayotgani ta'kidlandi.

Shundan so'ng Samarqand shahridagi Kongress markazida Germaniya Federal Kansleri Olaf Sholsni rasmiy kutib olish marosimi bo'ldi.

Kongress markazi oldidagi maydonda faxriy qorovul saf tortdi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev oliy martabali mehmonni shohsupaga taklif etdi.

Harbiy orkestr ikki mamlakat madhiyalarini ijro etdi. Yetakchilar faxriy qorovul safi oldidan o'tib, rasmiy delegatsiyalar a'zolarini qutladilar.

So'ng O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev va Germaniya Federal Kansleri Olaf Sholsning tor doirada va delegatsiyalar ishtirokidagi muzokaralari bo'lib o'tdi.

Uchrashuv avvalida davlatimiz rahbari Federal Kanslerning O'zbekistonga tashrifi tarixiy ahamiyatga ega ekanini alohida ta'kidladi.

— Buni ko'p qirrali O'zbekiston — Germaniya munosabatlarini yanada rivojlantirishga alohida e'tiboringiz va Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan ortga qaytmas islohotlarni qo'llab-quvvatlashingizning dalolati sifatida qabul qilamiz, — dedi Shavkat Mirziyoyev.

Davlatimiz rahbari mehmonlarni Germaniya Federativ Respublikasi tashkil etilganining 75 yilligi va yaqinlashib kelayotgan Germaniya birligi kuni bilan samimiy muborakbod etdi.

Muzokaralar davomida ko'p qirrali O'zbekiston — Germaniya

munosabatlarini yanada kengaytirish masalalari ko'rib chiqildi.

O'tgan yili Berlinda o'tkazilgan oliy darajadagi uchrashuvlar ikki mamlakat o'rtasidagi amaliy hamkorlikni rivojlantirishga jiddiy turtki bergani ta'kidlandi.

Barcha darajalardagi aloqalar faollashdi. O'tgan yili tovar ayirboshlash hajmi 1 milliard yevrodan oshdi. Germaniya biznesi bilan hamkorlik kengaymoqda — yil boshidan buyon mamlakatimiz iqtisodiyotiga Germaniya kompaniyalarining 800 million yevrolik investitsiyalari kiritildi.

Iyun oyida Toshkentda O'zbekiston — Germaniya ishbilarmonlar kengashining sakkizinchi yig'ilishi muvaffaqiyatli o'tkazildi.

"KfW" banki va Germaniya xalqaro hamkorlik jamiyatining moliyaviy-texnik ko'mak loyihalariga yuqori baho berildi.

O'tgan yili Berlin shahridagi Yangi muzeyda O'zbekiston madaniy merosi ko'rgazmasining o'tkazilishi madaniy sohada muhim voqea bo'lgani, unga Germaniya poytaxtining yarim milliarddan ortiq aholisi va mehmonlari tashrif buyurgani ta'kidlandi.

Shu yil yozda Samarqand shahrida Ibn Sino va Genrix Shipperges nomidagi Tibbiyot fanlari oliy maktabi ochilgani ham mamnuniyat bilan qayd etildi.

Tomonlar parlamentlar, hukumatlar, tashqi ishlar vazirliklari o'rtasidagi faol aloqalarni davom ettirish tarafdori ekanliklarini bildirilar.

Tashqi siyosat idoralariga O'zbekiston — Germaniya munosabatlari darajasini oshirish masalasini ko'rib chiqish, xalqaro va mintaqaviy muammolar, jumladan, Afg'onistondagi vaziyat yuzasidan muntazam maslahatlashuvlar o'tkazish topshirildi.

Birlashgan Millatlar Tashkiloti, EXHT, Yevropa Ittifoqi institutlari va boshqa ko'p tomonlama tuzilmalar doirasidagi faol hamkorlik davom ettiriladi.

Bugungi sammitga Sanoat va texnologiyalar bo'yicha strategik sheriklik dasturi tayyorlangani qayd etildi. Germaniyaning yetakchi kompaniya va banklari bilan umumiy qiymati qariyb 9 milliard yevro bo'lgan hamkorlik loyihalarini ishlab chiqilmoqda.

Ular "yashil" energetika, kimyo sanoati, o'ta muhim xomashyoni o'zlashtirish, mashinasozlik, to'qimachilik sanoati, qurilish materiallari ishlab chiqarish va boshqa ko'plab yo'nalishlarni qamrab oladi.

"Siemens Energy" kompaniyasi bilan mamlakatimiz hududlarida bug'-gaz elektr stansiyalarini qurish, "Linde Group" kompaniyasi bilan "metanol oroli" barpo etish va "yashil" ammiak ishlab chiqarish, "KfW IpeX-Bank" ishtirokida yirik mis konini o'zlashtirish, "Giga Fiber" bilan mis qazib olish va kabel mahsulotlarini

ishlab chiqarish, "AMK Global" bilan uglerod tolasi, "Guesscon" bilan qora qurum hamda vodorod ishlab chiqarish loyihalarini eng muhim loyihalar sifatida qayd etildi.

Nasos tizimlarini mahalliyashtirish, qayta tiklanuvchi energetika, tibbiy buyumlar ishlab chiqarish, logistika markazlarini tashkil etish bo'yicha bir qator yangi loyihalar mavjud.

Ushbu loyihalarni tezlashtirish va qo'llab-quvvatlash, investitsiyalarni rag'batlantirishning samarali vositalarini joriy etishga kelishildi.

Tashrif davomida o'ta muhim xomashyo resurslari va iqlim o'zgarishi sohasidagi hamkorlik bo'yicha imzolangan bitimlarning ahamiyati ta'kidlandi.

O'zbekiston Germaniya hukumati tashabbusi bilan tuzilgan Iqlim klubida ishtirok etishdan manfaatdor ekani ta'kidlandi.

Transport va logistika, samarali quruqlik va havo yo'llarini rivojlantirish, transport xarajatlarini kamaytirish masalalariga alohida e'tibor qaratildi.

O'zbekiston rahbari "Lufthansa" aviakompaniyasining mamlakatimizga to'g'ridan-to'g'ri parvozlarini qayta yo'lga qo'yish masalasini ko'rib chiqishni taklif etdi.

O'zbekiston va Germaniya hududlari o'rtasidagi sheriklik munosabatlarini kengaytirish muhimligi qayd etildi. Yil boshidan buyon Germaniyaning ikkita federal o'lkasi vakillari mamlakatimizga tashrif buyurdi. Yil oxirigacha Berlin, Bavariya va Tyuringiya delegatsiyalarining tashrifi kutilmoqda.

Tashrif davomida mehnat migratsiyasi sohasida shaffof va tizimli hamkorlikni yo'lga qo'yishga qaratilgan bitim imzolanganini mamnuniyat bilan ta'kidlandi.

Mas'ul idoralar darajasida talab yuqori bo'lgan o'zbekistonlik mutaxassislarni tayyorlash va Germaniyaga yuborish bo'yicha amaliy hamkorlik "yo'l xaritasi"ni ishlab chiqish taklif etildi.

Germaniyaning dual ta'lim tizimini O'zbekiston hududlarida keng joriy etishga qiziqish bildirildi. Yetakchi universitetlar o'rtasida ta'lim va ilmiy aloqalarni rivojlantirish uchun ikki mamlakat oliy o'quv yurtlari forumini tashkil etish tashabbusi ilgari surildi.

O'zbekiston tomoni qo'shma dasturlarni amalga oshirish, Germaniya oliy ta'lim muassasalarining fakultetlari va filiallarini ochish uchun barcha sharoitlarni yaratishga tayyorligini bildirdi.

Tashrif doirasida Boshqaruv kadrlarini tayyorlash qo'shma maktabi ishga tushirilishi qayd etildi.

O'zbekiston Prezidenti yoshlarimizning nemis tiliga qiziqishi yuqori ekanini, bu tilni 300 mingga yaqin

yigit-qiz o'rganayotganini ta'kidladi. Yaqinda andijonlik maktab o'quvchisi Rayyona Ibrohimova nemis tili bo'yicha Jahon olimpiadasida g'olib bo'lgani bunga yorqin misoldir.

Germaniya tomoni mamlakatimiz hududlarida til o'rganish va o'qituvchilar tayyorlash dasturlarini kengaytirishga ko'maklashishga tayyorligini bildirdi.

Madaniy hamkorlik bo'yicha aralash komissiya faoliyatini qayta tiklash taklif etildi.

Uchrashuvda qabul qilingan qarorlar va imzolangan bitimlarni amalga oshirish bo'yicha qo'shma "yo'l xaritasi"ni tayyorlash va qabul qilishga kelishib olindi.

Samarali muzokaralar yakunida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev va Germaniya Federativ Respublikasi Federal Kansleri Olaf Shols Qo'shma deklaratsiyani qabul qildilar.

Umuman, rasmiy tashrif doirasida 8 ta ikki tomonlama hujjat imzolandi, shu jumladan:

— Migratsiya va mobillik sohasida har tomonlama sheriklik to'g'risida hukumatlararo bitim;

— Veterinariya va chorvachilik sohasida hamkorlik to'g'risida hukumatlararo deklaratsiya;

— "Yashil Markaziy Osiyo" tashabbusi doirasida suv resurslaridan barqaror foydalanish sohasidagi hamkorlik to'g'risida hukumatlararo deklaratsiya;

— O'ta muhim minerallar sohasidagi hamkorlik to'g'risida qo'shma deklaratsiya;

— Transport sohasidagi hamkorlik to'g'risida bitim;

— Parij bitimi doirasida iqlim o'zgarishi sohasidagi hamkorlik to'g'risida memorandum.

Bundan tashqari, 2024 — 2026-yillarga mo'ljallangan Texnologik sheriklik va sanoat kooperatsiyasi dasturi qabul qilindi, shuningdek, O'zbekiston va Germaniyaning yetakchi korxonalari darajasida bir qator bitim va shartnomalar tuzildi.

Davlatimiz rahbari O'zbekistonga tashrif chog'ida Kansler Olaf Sholsga hamrohlik qilayotgan va 16-sentabr kuni Samarqandda bo'lib o'tadigan Germaniya ishbilarmon doiralari bilan uchrashuvda qatnashadigan ushbu mamlakat yetakchi investitsiya, sanoat va savdo kompaniyalari vakillarini qutladi.

Germaniya Federativ Respublikasi Federal Kansleri Olaf Sholsning mamlakatimizga rasmiy tashrifi davom etmoqda.

Ziyodulla JONIBEKOV,
G'olib HASANOV,
O'za maxsus muxbirlari.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Matbuot xizmati surati.

Elchi Manfred HUTERER:

IKKI TOMONLAMA STRATEGIK ALOQALAR TARIXIDA YANGI BOSQICH

GFR Federal kansleri Olaf Shols tashrifi arafasida Germaniyaning O'zbekistondagi yangi tayinlangan elchisi Manfred Huterer "Dunyo" AA uchun intervyu berdi.

Intervyu

— Janob elchi, faoliyatingizni boshlaganingizga ko'p vaqt bo'lmadi va ayni shu pallada Germaniya kansleri

Olaf Sholsning O'zbekistonga tarixiy tashrifi amalga oshirilmoqda. Shu o'rinda kun tartibi haqida to'xtalsak. Bundan tashqari, ikki tomonlama aloqalarimizning bugungi holati haqida

fikrlaringiz qanday, qaysi yo'nalishlarni ustuvor deb bilasiz?

— Darhaqiqat, ikki davlat hamkorligida yangi ufg'larni ochadigan ushbu tashrif faoliyatimning ilk oylarida amalga oshirilayotganidan juda xursandman. Germaniya kansleri Olaf Sholsning O'zbekistonga tashrifi uning Markaziy Osiyo davlatlariga bo'lgan ilk safari hisoblanadi va

shubhasiz, bu tashrif muhim ahamiyatga ega. Germaniya kansleri oxirgi marta O'zbekistonga, umuman, martaqaga 22 yil avval tashrif buyurgan edi. Shuning o'ziyoq mazkur tashrifning naqadar muhimligidan dalolat beradi. Shuningdek, Germaniya uchun O'zbekiston hamda Markaziy Osiyo davlatlarining alohida ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

UMUMIY FAROVONLIK VA TARAQQIYOT YO'LIDAGI O'ZARO MANFAATLI SHERIKLIK

Prezident Shavkat Mirziyoyevning taklifiga binoan Germaniya Federal kansleri Olaf Shols 15-16-sentabr kunlari rasmiy tashrif bilan O'zbekistonda bo'lib turibdi.

BIZ VA DUNYO

O'zbekiston mustaqillikka erishib, ikki mamlakat o'rtasida diplomatik munosabatlar o'rnatilganidan buyon Germaniya xalqaro maydondagi eng ishonchli va strategik muhim

hamkorlardan biri bo'lib kelmoqda.

Oliy darajadagi muloqotning faollashuvi 2019-yil yanvar oyida O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Germaniyaga ilk

rasmiy tashrifi bilan boshlangan. O'sha yilning may oyida Germaniya Federativ Respublikasi Federal Prezidenti Frank-Valter Shtaynmayer javob tashrifi bilan O'zbekistonga keldi. Aytish joizki, tashriflar ikki tomonlama hamkorlikni rivojlantirishga kuchli turtki berdi. Ushbu oliy darajadagi uchrashuvlar chog'ida erishilgan kelishuvlar, shuningdek, global va

mintaqaviy tuzilmalar doirasidagi o'zaro hamkorlik masalalari 2021-yil mart oyida O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev va Germaniya Federal kansleri Angela Merkelning onlayn-sammitida muhokama qilindi.

Davlatimiz rahbari 2023-yilning may va sentabr oylarida ikki marta rasmiy tashrif bilan Germaniyada bo'lib, Federal Prezident Frank-

Valter Shtaynmayer, kansler Olaf Shols va yetakchi nemis kompaniyalari rahbarlari bilan muzokaralar o'tkazdi, shuningdek, "Markaziy Osiyo — Germaniya" formatidagi birinchi sammitda ishtirok etdi.

Oliy darajadagi munosabatlarining jadalligi va erishilgan kelishuvlarning yuqori sur'atlarda o'sib borishi ikki tomonlama kun tartibining izchil va mazmunli kengayishini ta'minladi, bu esa bosqichma-bosqich strategik xususiyat kasb etayotir.

JAMIYAT RIVOJLANISHINING MUHIM ASOSI

Bugun insoniyat iqtisodiyotdagi globalashuv, dunyodagi murakkab siyosiy jarayonlar, ijtimoiy, madaniy o'zgarishlar transformatsiyasida o'z taraqqiyoti va farovonligini, eng avvalo, ilm-fan va ta'lim sifati hamda samaradorligida ko'rmoqda. Shu jihatdan, so'nggi yillardagi yosh avlod ta'lim-tarbiyasiga qaratilgan e'tibor farqandari insoniyat nafaqat jismonan, balki ma'nadan hamda sog'lom fikrli qilib o'ttirish, ularning har tomonlama barkamol avlod, intellektual salohiyatli insonlar bo'lib hayotga kirib borishi yo'lida tarixiy davrni boshlab beradi, desak, mubolag'a emas.

Mushohada

Davlatimiz rahbari "Biz Uchinchi Rennessans masalasini strategik vazifa sifatida oldimizga qo'yib, uni milliy g'oya darajasiga ko'tarmoqdami", deya amalga oshirilayotgan islohotlar pirovard maqsadini ifoda etarkan, unga eltuvchi yagona yo'l ta'lim tizimi orqali ekanligini uqtiradi.

Chundan ham, har yili bitiruvchilarning 70 — 80 (ayrim maktablarda 100) foizi oliy ta'lim istagida test

sinovlarini topshirayotgani yigit-qizlarning jiddi-jahdi, istiqbolini ilmda deb bilib, kelajagini o'z iqtidoridan axtarayotgani mamlakatda yangi Rennessans yo'lida dadil qadam qo'yilayotganini ifoda etadi. Binobarin, bu yo'lida ularga shart-sharoitlar yaratish bilan birga ilm-fan sohasini rivojlantirishning asosiy tashkiliy-iqtisodiy, infratuzilmaviy, institutsional chora-tadbirlari amalga oshirilmoqda.

Elchi Manfred HUTERER:

IKKI TOMONLAMA STRATEGIK ALOQALAR TARIXIDA YANGI BOSQICH

Tashrif ikki tomonlama aloqalarning yanada rivojlanishiga qo'shimcha turtki beradi. Delegatsiya tarkibidan Germaniyaning yirik ishblarmon doiralari vakillari ham o'rin olgan. Bu esa tashrif doirasida iqtisodiy masalalarga alohida urg'u berilishining belgisidir. Umuman olganda, siyosiy, madaniy-gumanitar va boshqa sohalaridagi aloqalar batafsil muhokama qilinadi. Uchrashuvlarda salmoqli bitim hamda hujjatlar, jumladan, Germaniya va O'zbekiston o'rtasida migratsiyaga oid keng qamrovli sheriklik to'g'risidagi bitim imzolaniishi kutilmoqda.

Shu o'rinda ta'kidlab o'tishim kerakki, Germaniya va O'zbekiston o'rtasidagi aloqalar bugungi kunda hali hech qachon ikki tomonlama munosabatlar tarixida bo'lmagan darajadagi cho'qqiga yetdi. O'zbekiston o'zini butun dunyo mamlakatlariga ochdi va barcha sohadagi imkoniyatlari, salohiyatidan unumli foydalanish uchun yangi qadamlar qo'yilmoqda.

Davlatlarimiz o'rtasidagi munosabatlarda o'zaro savdo aylanmasi hajmini ko'paytirish, investitsiyalar kiritish va birgalikda iqlim o'zgarishiga qarshi kurashish, ilm-fan vakillari o'rtasidagi almashuvni yanada rivojlantirish va xalqlarimizni yaqinlashtiruvchi qator jabhalardagi hamkorlikni yanada kengaytirishdan ikki tomon manfaatdor.

– Bugungi kunda iqtisodiy aloqalar O'zbekiston – Germaniya munosabatlarining eng muhim qismidir. So'nggi yillarda, ayniqsa, bu borada yuqori dinamika qayd etilmoqda. Siz buni qanday baholaysiz, umuman, O'zbekistonning Germaniya uchun iqtisodiy va investitsiyaviy jozibadorligi qanday? Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan

keng ko'lamli islohotlar munosabati bilan O'zbekistonning zamonaviy rivojlanishi, yaratilgan ishblarmonlik muhiti Germaniya uchun qanday imkoniyatlar ochmoqda deb o'ylaysiz?

– So'nggi yillarda Prezident Shavkat Mirziyoyev va O'zbekiston Hukumati tomonidan barcha sohada, jumladan, iqtisodiy sohada ham qator islohotlar amalga oshirildi. Iqtisodiyotni liberallashtirish va bu boradagi holatlarni qaytadan tartibga solish, shaxsiy mulk huquqining daxisizligi kabi yo'nalishtir o'z natijasini ko'rsata boshladi.

O'zbekiston iqtisodiyoti boshqa davlat iqtisodiyotlari bilan keng bir tarmoq ichiga birlashib ketdi, bu esa nemis iqtisodiyoti uchun juda ijobiy holat hisoblanadi. Kompaniyalarimiz diversifikatsiya qilingan sharoitda o'z faoliyatini olib borish tarafdori. O'zbekistonda mavjud nemis kapitali asosidagi kompaniyalarning ayrimlari bir necha yillar davomida bu yerda faoliyat yuritib, ko'plab tovar va mahsulotlar ishlab chiqarmoqda, yaratilgan sharoit va imkoniyatlardan foydalanmoqda. Biroq

davlatlarimiz o'rtasidagi salohiyat juda yuqori. Birgina tekstil va agrar sohadagi aloqalarni misol qiladigan bo'lsak, foydalanilmagan katta salohiyat mavjudligini ko'ramiz. Muxtasar aytganda, O'zbekiston modernizatsiya va juda to'g'ri islohotlar yo'lidan bormoqda.

– Germaniyadagi o'zbek diasporasi va O'zbekistondagi etnik nemis diasporasi haqida gap borganda, ushbu munosabatlarni qanday baholash mumkin? Va umuman olganda, xalq diplomatiyasi, madaniyat, san'at, turizm va boshqa yo'nalishtir mamlakatlarimizning istiqbolini qanday baholaysiz?

– Bilasizmi, O'zbekiston bozori Markaziy Osiyo bozoriga kirish darvozasi hisoblanadi va shu bilan birga ko'plab imkoniyatlarni taqdim etadi. Mamlakatingiz tabiiy resurslarga boy, turizm salohiyati yuqori, izlanuvchan, o'rganishga qiziqishi baland yoshlarningiz juda ko'p. Ushbu omillarning o'ziyoq yurtlingizning kelajagiga ishora qiladi.

Yaqinda nemis diasporasining Toshkentdagi markazi ochilishida qatnashdim va bu ishlarining barchasini amalga oshirish O'zbekiston hukumatining qo'llab-quvvatlovizsiy imkonsiz ekanligini tushundim. Bilamiz, nemislarining bu hududdagi, mintaqadagi tarixi kamida 50 yilni tashkil etadi. Hozirgi vaqtga qadar ular O'zbekistonda yashab, ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni amalga oshirishda o'z hissasini qo'shib kelgan.

Shu o'rinda Germaniyaning Markaziy Osiyo, Janubiy Kavkaz va boshqa davlatlarda yashovchi nemis diasporalari bo'yicha vakili Pavlik xonimning quyidagi so'zlarini ta'kidlamochim: "Diaspora siyosati, bu – tinchlik siyosati", degani. Men bu

fikrga to'liq qo'shilaman, chunki hamma narsani siyosat yoki iqtisodiy rivojlanishga tashlab qo'yib bo'lmaydi. Bu rivojlanish har doim madaniy va insonlar o'rtasidagi aloqalar, almashinuvlarga borib taqaladi. Shunday ekan madaniy aloqalarni doimiy rivojlantirib borishimiz kerak, chunki bu bizning umumiy munosabatlarni mustahkamligiga salmoqli hissa qo'shadi.

– Markaziy Osiyo davlatlari orasida nemis tilini o'rgatuvchi maktablar soni bo'yicha O'zbekiston birinchi o'rinda turadi. Umuman olganda, O'zbekiston va Germaniya o'rtasida ta'lim sohasidagi hamkorlik yildan-yilga yuksalib borayotganini kuzataymiz. Ushbu yo'nalishtir ishlar haqida qanday fikrdasiz?

– Darhaqiqat, nemis tilini o'rganuvchilar soni ko'pligi juda quvonarli. Ushbu darajani ushlab qolish va rivojlantirish uchun yetarlicha ishlar amalga oshirilmoqda. Masalan, O'zbekistonda 19 ta "PASCH" maktabi bor, ular "kelajak maktablari" hisoblanadi, bundan tashqari, nemis tili diplomlarini beruvchi maktablar ham mavjud. Gyote instituti va Chet eldagi maktablar bo'yicha markaziy idora faoliyat yuritadi. Shuningdek, O'zbekiston va Germaniya universitetlari, jumladan, Myunxen texnika universiteti va Yangi O'zbekiston universiteti o'rtasida mustahkam aloqalar yo'lga qo'yilgan. Buning natijasi o'laroq yosh o'zbek o'lim va o'limlari uchun qisqa va uzoq muddatli stipendiyaalar joriy etilishi ko'rib chiqilmoqda.

Yuqorida ta'kidlaganimdek, Germaniya va O'zbekiston munosabatlari turli sohalarida muntazam sa'y-harakatlar asnosida yuqori o'sish natijalarini qayd etmoqda.

UMUMIY FAROVONLIK VA TARAQQIYOT YO'LIDAGI O'ZARO MANFAATLI SHERIKLIK

Bugungi kunda Germaniya O'zbekistonning Yevropa Ittifoqi bilan ko'p qirrali va uzoq muddatli hamkorlikni rivojlantirishdagi asosiy hamkorlaridan biriga aylangan. Xususan, rasmiy Berlin 2007 va 2019-yillarda e'lon qilingan Yevropa Ittifoqining Markaziy Osiyo mintaqasidagi strategiyalarini ishlab chiqish va qabul qilishda yetakchi ishtirokchilardan biri bo'ldi.

Shu bilan birga, O'zbekiston va Germaniya ko'p tomonlama formatlarda – BMT, YEXHT va boshqa tuzilmalar doirasida global va mintaqaviy kun tartibidagi masalalar bo'yicha ham samarali hamkorlikni yo'lga qo'ygan. Rasmiy Toshkent va Berlinning ko'plab masalalar, jumladan, terrorizm, uyushgan jinoyatchilik, g'iyohvandlikka qarshi kurashish, shuningdek, Afg'onistondagi vaziyatni tartibga solish bo'yicha pozitsiyalari bir-biriga mos keladi yoki yaqin.

Ikki davlat hukumatlari o'rtasida turli shakllarda o'zaro sheriklik o'rnatilgan. Ikki tomonlama aloqalar kun tartibini rivojlantirish, uni yangi tashabbuslar bilan to'ldirishda parlamentlar munosabatlar muhim o'rin tutadi. Mamlakatlarimiz parlament a'zolari muntazam tashriflar bilan almashinib kelmokda. 2019-yil yanvar oyida Berlin shahrida Oliy Majlisning Bundestag bilan hamkorlik bo'yicha parlamentlararo guruhi va "Germaniya – Markaziy Osiyo" parlament guruhi o'rtasida o'zaro Anglashuv memorandumini imzolangan edi.

Ikki davlat tashqi siyosat idoralari o'rtasidagi sheriklik konstruktiv xarakter kasb etmoqda. Ikki va ko'p tomonlama kun tartibining dolzarb masalalari bo'yicha muntazam siyosiy maslahatlashuvlar o'tkazilmoqda. 2022-yilning oktabr-noyabr oylarida Germaniya tashqi ishlar vaziri Annalena Berbek O'zbekistonga tashrif buyurdi, u Prezident Shavkat Mirziyoyev tomonidan qabul qilindi, respublika vazirlig va idoralarda uchrashuvlar o'tkazdi, shuningdek, Samarqand shahrida bo'ldi.

Germaniya O'zbekistonning eng yirik investitsiyaviy va savdo hamkorlari o'ntaligiga kiradi. O'zbekiston bozorida "MAN", "Claas", "Knau", "GP Papienburg AG", "Deutsche Kabel", "Siemens Energy", "Linde", "Henkel" va boshqa yetakchi kompaniyalar muvaffaqiyatli faoliyat ko'rsatayapti. Germaniya investitsiyalari O'zbekiston iqtisodiyotining asosiy tarmoqlari – energetika, tog'-kon sanoati, kimyo sanoati, qurilish materiallari ishlab chiqarish, farmatsevtika, qishloq xo'jaligi, transport va boshqa yo'nalishtirada o'sib bormoqda.

Umuman olganda, bugungi kunga qadar mamlakatimizda nemis investitsiyasi ishtirokida 221 ta korxona tashkil etilgan va 31 ta kompaniyaning vakolatxonalari akkreditatsiyadan o'tgan.

Savdo-iqtisodiy sohadagi o'zaro aloqalarning muhim mexanizmi Savdo va investitsiyalar bo'yicha hukumatlararo ishchi guruhi bo'lib, uning muntazam uchrashuvlari iqtisodiy sheriklikni

kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Ikki mamlakatning yirik kompaniyalarini birlashtirgan va 2015-yilda tashkil etilgan O'zbekiston – Germaniya ishblarmonlar kengashi nemis ishblarmon doiralari va O'zbekiston hukumati o'rtasidagi to'g'ridan-to'g'ri va ochiq muloqot uchun eng muhim platformaga aylandi. Kengash o'ziga xos xususiyatga ega, chunki u O'zbekistondagi yagona "G2B" platformasi hisoblanadi.

"Gunter Papienburg AG" kompaniyasi direktorlar kengashi a'zosi, "Bau und Verwaltungsgesellschaft mbH" kompaniyasi ijrochi direktori Angel Papienburgning O'zbekistonning Saksoniya-Anxalt va Quyi Saksoniya federal shtatlaridagi faxriy konsuli etib tayinlangani ham ikki mamlakat kompaniyalari o'rtasidagi o'zaro manfaatli munosabatlarni kengaytirishga xizmat qilayotir, shuningdek, kelajakda yuqori texnologiya va innovatsiyalar sohasida ko'plab qo'shma loyihalarni amalga oshirishni rag'batlantirishga.

O'zbekiston va Germaniya o'rtasidagi o'zaro savdoni rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda tovar ayirboshlash 1 milliard AQSH dollaridan oshdi. Germaniyaga o'zbek mahsulotlari eksport doirasi kengaymoqda, bugungi kunda ushbu mamlakatga xizmatlar, to'qimachilik, oziq-ovqat va boshqa mahsulotlar sotilmoqda. O'zbekiston, o'z navbatida, Germaniyadan mexanik asbob-uskunalar, transport vositalari va ular uchun ehtiyot qismlar, farmatsevtika hamda kimyo mahsulotlari va xizmatlarini import qiladi.

Germaniya mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion va texnologik rivojlantirishga qaratilgan loyihalarni amalga oshirish, davlat boshqaruvida islohotlarga ko'maklashish, shuningdek, fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga yordam ko'rsatib kelgan va ular davom etmoqda.

Germaniya taraqqiyot banki "KfW" va Germaniya xalqaro hamkorlik jamiyati (GIZ) orqali jalb qilingan imtiyozli kreditlar va grant mablag'lari hisobidan respublikada ijtimoiy-iqtisodiy xarakterdagi qator dastur va loyihalar amalga oshirilmoqda.

Ushbu mamlakatning qator nufuzli nodavlat notijorat tashkilotlari, xususan, Konrad Adenauer, Fridrix Ebert, Xans Zaydel va boshqa jamg'armalari bilan birgalikda ijrosi ta'minlanayotgan loyihalar ham e'tiborga molik.

Muxtasar aytganda, O'zbekiston va Germaniya "yashil" rivojlanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, transport va logistika, sanoat kooperatsiyasi, texnologiya, sog'liqni saqlash va ta'lim, inson kapitalini rivojlantirish kabi jabhalarda hamkorlikni yanada rivojlantirish uchun katta imkoniyatlarga ega.

Germaniyada ikki tomonlama munosabatlar faollashayotgan bir paytda O'zbekistonning boy tarixiy-madaniy merosi va sayyohlik salohiyatiga qiziqish ortib bormoqda.

2023-yilning may oyida Berlin

shahridagi Muzeylar oroli hududida "O'zbekistonning arxeologik xazinalari. Makedoniyalik Iskandardan Kushonlar saltanatigacha" nomli noyob ko'rgazmaning ochilishi ikki davlat madaniy hayotidagi ulkan loyiha bo'ldi. Prezident Shavkat Mirziyoyev Federal Prezident Frank-Valter Shtaynmayer bilan birgalikda ko'rgazmaning ochilish marosimida qatnashdi. Joriy yilning 14-yanvarigacha davom etgan mazkur ko'rgazmada Berlin davlat muzeylari to'plamlaridan 65 ta, O'zbekiston muzeylari to'plamlaridan esa 285 ta eksponat namoyish qilindi. E'tiborlisi, ularning aksariyati birinchi marta mamlakatimiz tashqarisida taqdim etildi. Noyob ko'rgazmada yurtimizning qadimiy va boy madaniyati, hozirgi O'zbekiston va Markaziy Osiyo hududidagi ilk davlatlar tarixi, Miloddan avvalgi VI asrdan to milodiy IV asrgacha bo'lgan davrlar haqida hikoya qilinadi.

Mazkur ko'rgazma Germaniya jamoatchiligi va ixtisoslashgan doiralarning O'zbekiston bilan aloqalarni kengaytirishga qiziqishini yanada oshirdi.

Shu o'rinda qayd etish kerakki, Germaniyada o'zbek tilini o'rganishga qiziqish ortib bormoqda. Chunonchi, ushbu mamlakatning bir qator yetakchi oliy o'quv yurtlarida o'zbek tili va adabiyoti kafedralari mavjud.

"O'zbekiston va Germaniya o'rtasidagi o'zaro savdoni rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda tovar ayirboshlash 1 milliard AQSH dollaridan oshdi. Germaniyaga o'zbek mahsulotlari eksporti doirasi kengaymoqda, bugungi kunda ushbu mamlakatga xizmatlar, to'qimachilik, oziq-ovqat va boshqa mahsulotlar sotilmoqda."

O'z navbatida, O'zbekistonda ham Germaniya, uning madaniyati, tili, ta'lim va biznes imkoniyatlariga qiziqish katta. Xususan, respublikamizdagi 980 ta maktabda 270 mingga yaqin o'quvchilar nemis tilini o'rganmoqda, ularga 3 mingdan ortiq o'qituvchilar mazkur tildan saboq bermoqda. Germaniyada O'zbekistonning barcha hududidagi o'qituvchilarning malakasini oshirish, nemis tilini o'qitish uslublarini joriy etish amaliyoti yo'lga qo'yilgan.

Gyote instituti, Konrad Adenauer va Fridrix Ebert fondlari, Germaniya xalq universitetlari assotsiatsiyasining Xalqaro hamkorlik instituti, Xorijdagi maktablar markaziy boshqarmasining nemis tili bo'yicha maxsus maslahatchi-kordinatori ofisi vakolatxonalari ham nemis tilini o'rganish istagida bo'lgan o'zbek yoshlari qamrovini kengaytirishga o'z hissasini qo'shayotir.

2009-yil iyun oyidan boshlab O'zbekistonda Germaniya Tashqi ishlar vazirligining "Maktablar: kelajak hamkorlari" tashabbusi amalga oshirilyapti hamda Chet eldagi maktablar markaziy boshqarmasi va Gyote instituti nemis

tilini o'rgatuvchi maktablarning o'quv hamda moddiy-texnika bazasini mustahkamlashga ko'maklashmoqda.

Yaqinda Andijon shahridagi maktab o'quvchisi Rayyona Ibragimovaning Germaniyada bo'lib o'tgan nemis tili bo'yicha nufuzli olimpiadada 62 davlatdan kelgan 14 yoshdan 17 yoshgacha bo'lgan 100 nafardan ortiq ishtirokchilar orasida 1-o'rinni egallagan o'zbek maktab o'quvchilarining muvaffaqiyati va bilim darajasini namoyish qildi.

Oliy ta'lim sohasida O'zbekiston universitetlari Germaniyaning 30 dan ortiq oliy o'quv yurtlari bilan aloqalarni o'rnatgan. Germaniya akademik almashinuv xizmati – DAAD orqali Germaniyaning turli ta'lim muassasalari va ilmiy markazlarida 1 mingga yaqin o'zbekistonlik talaba, aspirant va doktorantlar tahsil olmoqda.

Hududlararo sheriklik munosabatlari ham izchil va samarali rivojlanmoqda. Toshkent va Berlin, Buxoro va Bonn shaharlari o'rtasida birodarlik aloqalari yo'lga qo'yilgan. Ushbu dastur doirasida samarali madaniy-ma'rifiy almashinuvlar, barqaror rivojlanishga qaratilgan loyihalar hayotga tatbiq etilmoqda.

Mehnat migratsiyasi sohasidagi aloqalar Germaniya bilan hamkorlikning istiqbolli yo'nalishtirga aylangan. Xususan, tayyorlanayotgan ikki tomonlama

tibbiyot jamg'armasi faoliyat boshladi. Va o'sha yili may oyida mazkur jamg'arma bilan hamkorlikda Samarqand shahrida birinchi O'zbekiston – Germaniya xalqaro tibbiyot forumi tashkil etilgan bo'lsa, joriy yilning 18-19-aprel kunlari Berlin shahrida ushbu formatdagi ikkinchi tadbir bo'lib o'tdi.

Joriy yilning iyun oyida ochilgan Abu Ali ibn Sino va Genrix Shipperges nomidagi Samarqand xalqaro tibbiyot fanlari oliy maktabi O'zbekiston – Germaniya nodavlat ta'lim muassasasida sog'liqni saqlash sohasining yuqori malakali o'rta bo'g'in mutaxassislari va menejerlari tayyorlanadi.

Nemis xayriya tashkilotlari bilan sheriklik doirasida shifotalab bolalarni Germaniya klinikalarida davolash, shifoxonalarni tibbiy asbob-uskunalar va jihozlar bilan ta'minlashda O'zbekistonga bepul yordam ko'rsatayotgan yirik gumanitar loyihalarni alohida ta'kidlash kerak. Masalan, "Friedensdorf International" xalqaro xayriya tashkiloti va "Sog'lom avlod uchun" jamg'armasi tomonidan O'zbekistondagi bemor bolalarni Germaniyaga davolanishga yuborish bo'yicha navbatdagi qo'shma gumanitar aksiya o'tkazilmoqda. Uning doirasida 2022-yildan 2024-yilgacha 12 yoshgacha bo'lgan 434 nafar o'zbekistonlik bola Germaniya klinikalarida uzoq muddatli – 6 oydan 2 yilgacha bepul davolandi. Bundan tashqari, 2004 – 2024-yillar davomida "Friedensdorf International" xalqaro tashkiloti ko'magida O'zbekistondagi klinikalarda tug'ma nuqsoni bo'lgan va kuyish bilan og'rikan 6743 nafar bemor davolandi. 20 yillik hamkorlik davrida ushbu nemis tashkiloti "Sog'lom avlod uchun" jamg'armasiga dori-darmon va tibbiy buyumlar ko'rinishidagi insonparvarlik yordamini ham taqdim etdi.

Madaniy-gumanitar hamkorlikni rivojlantirish haqida so'z borar ekan, bugungi kunda 5 mingdan ortiq fuqarolarni tashkil qiluvchi O'zbekistondagi nemis diasporasining hissasini alohida qayd etish to'g'ri bo'ladi. Mamlakatimizda ular nafaqat o'zbek jamiyatining ajralmas qismi, balki ikki davlat o'rtasidagi ko'priq vazifasini ham o'taydi. Nemis diasporasining huquq va manfaatlarini ta'minlash maqsadida O'zbekistonda yashovchi nemislar masalasi bo'yicha Hukumatlararo komissiya tuzilgan va u samarali faoliyat yuritmoqda.

O'zbekiston bilan Germaniya o'rtasidagi munosabatlar keyingi yillarda sifat jihatdan yangi, o'zaro anglashuv hamda ishonchning yanada yuqori pog'onasiga ko'tarildi. Shu nuqtayi nazardan, Germaniya Federal kansleri Olaf Sholsning mamlakatimizga rasmiy tashrfi o'zaro manfaatli siyosiy muloqotga, ko'p qirrali munosabatlarni yanada faollashtirishga, o'zbek va nemis xalqlari o'rtasidagi do'stlik rishtalarini mustahkamlashga yangi sur'at bag'ishlashi, shubhasiz.

"Duny" AA.

MINTAQAMIZ DAVLATLARI HAMKORLIGIDA MUHIM MEXANIZM

Yaqinda Xiva shahrida Markaziy Osiyo davlatlari parlamentlarining ikkinchi forumi yuqori saviyada bo'lib o'tdi. Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston va O'zbekiston parlamentlari rahbarlari hamda delegatsiyalari, shu jumladan, yoshlar parlamentlari va guruhlari, mahalliy davlat hokimiyati vakillik organlari vakillari qatnashgan mazkur hamkorlik formati mintaqadagi doimiy muloqot maydoniga, o'zaro muhim masalalarni muhokama etish hamda hal qilishning samarali mexanizmgga aylanib borayotgani bilan e'tiborga molik.

Munosabat

Forum muhim voqealar va tafsilotlarga boy bo'ldi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning forum ishtirokchilariga yo'llagan tabrigini Oliy Majlis Senati Raisi Tanzila Norboyeva o'qib eshittirdi.

Dastlabki bosqichda mazkur formatning maqsadi mintaqada yig'ilib qolgan turli muammolar – chegaraga masalalari, transport, suv resurslari, savdo-iqtisodiy sohalaridagi qator ziddiyatlarni bartaraf etishdan iborat bo'lgan bo'lsa, bugun mintaqadagi o'zaro hamkorlik, rivojlanish jarayonlariga turtki beruvchi, harakatlaniruvchi omilga aylandi.

Forumda O'zbekiston tomonidan qator tashabbuslari ilgari surildi.

Jumladan, mamlakatlarimiz qonunchiligi bir-biriga uyg'unlashtirish bo'yicha parlamentlar faoliyatini muvofiqlashtirish kerakligi aytib o'tildi. Bu bejiz emas. Mintaqamiz davlatlari o'rtasidagi aloqalar har jabhada keng rivojlanib borayotgan hozirgi sharoitda qonunchilikni uyg'unlashtirish muhim ahamiyatga ega. Sodda qilib aytganda, bir-birimizni anglashimiz osonlashadi va o'zaro aloqalarda turli to'siqlar bo'lmaydi.

Bu jarayonda, albatta, parlamentlararo do'stlik guruhlari, komissiyalar yetakchilikni qo'lga olishi kerak. Shu bois O'zbekiston parlamenti aynan shu masalani kun tartibiga qo'ydi.

Kezi kelganda aytish kerakki, mazkur formatdagi sa'y-harakatlarimiz bugun to'la o'zini oqlab kelayotir. Chunonchi, faol hamkorlik ortidan jiddiy kelishuvlarga erishilmoqda, bitim va shartnomalar imzolanoqda. Muhimi, ularning barchasi iyro qilinib, salmoqli natijalar qo'lga kiritilyapti.

Misol uchun, keyingi vaqtlarda mintaqadagi savdo hajmi 3 barobar, qo'shma korxonalar soni 5-marta, o'zaro investitsiyalar hajmi esa qariyb 2 karra oshdi.

Yana bir misol: mintaq mamlakatlari yalpi ichki mahsuloti hajmi 450 milliard dollarga yaqinlashdi. Ya'ni mintaqda iqtisodiy o'sish sur'atlari qariyb 4,8 foizni tashkil qilmoqda, bu butun dunyoning o'rtacha o'sishidan deyarli ikki barobar yuqori ko'rsatkichdir.

Agar kelishuvlar doirasida amalga oshirilayotgan ishlarimiz o'z vaqtida, bekamu ko'st bajarilishda davom etsa, natijalar yanada salmoqli bo'lishini tasavvur qilish qiyin emas.

Shundan kelib chiqib, oliy darajada erishilgan kelishuvlar ijrosini ta'minlash ustidan parlament nazoratini olib borishda uzviy hamkorlik tashabbusini ham ilgari surdik. Bu borada mas'ul qo'mitalar va parlament devonlari o'rtasidagi o'zaro aloqalarni faollashtirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Bundan tashqari, parlamentlar darajasidagi aloqalarimiz hududlardagi vakillik organlari o'rtasida ham yo'lga qo'yilishi, parlamentlararo hamkorlikda ayollar va yoshlar faolligini oshirish kabi bir qator masalalar kun tartibiga olib chiqilganligini ta'kidlash zarur. Negaki, mahalliy Kengashlar hamda ayollar va yoshlar mintaqadagi davlatlarda katta salohiyatga ega bo'lib, ulardan samarali foydalanish bizni maqsad sari yanada yaqinlashtiradi.

Forum yakunida qabul qilingan Xiva deklaratsiyasidan shu va boshqa qator vazifalar o'rin olgan bo'lib, ularning ijrosini ta'minlash asnosida yutuq va natijalarimizni yanada mustahkamlaymiz. Qisqacha aytganda, mazkur hujjat parlamentlar timsolida mintaqamiz davlatlari hamkorligini mutlaqo yangi bosqichga ko'tarishda dasturlamal bo'lib xizmat qiladi.

Anvar TO'YCHIYEV,
Oliy Majlis Senatining
Xalqaro munosabatlar,
tashqi iqtisodiy aloqalar, xorijiy
investitsiyalar va turizm masalalari
qo'mitasida doimiy asosda ishlovchi
senator.

“Tashabbusli budjet”ning joriy yilgi 2-mavsumi yakunlariga ko'ra yuqori ovoz to'plab g'olib bo'lmagan 177 ta loyiha uchun ham qo'shimcha mablag'lar ajratildi.

TAFSILOTLAR

Yangi madaniyat markazi

Qoraqalpogʻiston Respublikasining Kegeyli tumanidagi “Quyoshli” mahalla fuqarolar yigʻini hududida “Xalqobod” madaniyat markazi binosi foydalanishga topshirildi.

2,7 mlrd. soʻm mablagʻ hisobidan barpo etilgan ushbu markazda barcha qulaylik mavjud. Xususan, muassasa 25 dona musiqa asbobi, ovoz kuchaytirish moslamasi hamda oʻquv koʻllanmalari bilan taʼminlandi.

Madaniyat markazi 168 ta oʻringa moʻljallangan boʻlib, bu yerda uchta toʻgarak faoliyat olib boradi. Ularga hududning 60 nafarga yaqin yoshlari jalb qilingan. Bundan aholi juda mamnun, ayniqsa, yoshlarning quvonchi cheksiz

Tadbirkor — elga madadkor

Samarqand viloyati hokimligi, Savdo-sanoat palatasi va Ijtimoiy himoya milliy agentligining hududiy boshqarmalari hamkorligida yangi tashabbusga qoʻl urildi.

“Tadbirkor — elga madadkor” shiori ostida viloyatda umumiy ovqatlanish yoʻnalishida faoliyat yuritib kelayotgan 11 ta tadbirkorlik subyektiga 150 ta veloskuter olib berildi. Bu tashabbusning asosiy sharti — Ijtimoiy himoya milliy agentligi roʻyxatida turgan kam taʼminlangan oilalarning mehnatga layoqatli vakillarini ish bilan taʼminlash.

Mazkur tashabbus yurtimizda kambagʻallikni qisqartirish ishlariga yangicha surʼat bagʻishlashi bilan yanada ahamiyatlidir.

Maktablarda ichimlik suvi taʼminoti va sanitariya tizimi

Buxoro viloyatining Peshku tumanidagi 3, 23, Kogon tumanidagi 17, Shofirkon tumanidagi 10-umumtaʼlim maktablarida quduqlardan suv chiqarish, suvni filtrlash va xavfsiz ichimlik suvi darajasigacha chuchuklashtirish tizimlari oʻrnatildi.

Ichki hamda tashqi muhandislik suv taʼminoti, kanalizatsiya tarmoqlari, hojatxona va dushxonalar qurildi. Oqova suvlarni sugʻorish darajasigacha biologik tozalashning mahalliy tizimlari yaratildi.

Joriy yilda “Buxoro viloyati umumtaʼlim maktablarida suv taʼminoti, sanitariya va gigiyena” loyihasi doirasida 17 ta maktabda tayyor holda topshirish sharti bilan ichimlik suvi taʼminoti va sanitariya tizimi yoʻlga qoʻyildi.

Yoshlar festivali

Jizzax shahridagi “Yoshlar shaharchasi”da Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan “Besh tashabbus olimpiadasi”ning namunaviy festivali koʻtarinki ruh va xushkayfiyatda oʻtdi.

Festival doirasida Yoshlar ishlari agentligi viloyat boshqarmasi tomonidan “Mutolaa”, “Ibrat”, “Ustoz_AI”, “Uzchess” kabi loyihalar taqdimoti va targʻiboti tashkil etildi.

“Besh tashabbus olimpiadasi”ning namunaviy festivalida Jizzax shahridagi 5 ta oliy taʼlim muassasasi iqtidorli talabalarining IT va startap loyihalari, yangi dizayndagi liboslar va boshqa koʻrgazmalari alohida oʻrin tutdi.

Yakunda estrada yulduzlari hamda iqtidorli yoshlar ijrosida namoyish etilgan gala-konsert barchaga bayramona kayfiyat ulashdi.

“Xalq soʻzi”.

JAMIYAT RIVOJLANISHINING MUHIM ASOSI

Qobiliyatda kunning qadri

Yaqinda qariyb yigirma yillar avval xorijga chiqib ketgan bir tanishimiz bilan muloqot qilib qoldim. U Turkiyaning togʻli hududidagi qishloqlardan birida yashab, oʻsha yerdagi maktabda dars berar ekan. Aytishicha, oʻsha maktabda uning farzandlari bilan birga yana koʻplab oʻzbek yoshlari taʼlim olisharkan. Millatdoshlarimizning iqtidori, intilishini kuzatib, turklar mubolagʻasiz Oʻzbekistondan yana bir Rennessansga umid bogʻlashmoqda, deydi u.

Albatta, bu allomalarning savodi tili bilan barobar chiqqan ikki Rennessans bunyodkorlari vorislari qalbidagi cheksiz faxr uygʻotib, shunga mos masʼuliyatni ham talab etadi. Bu yoʻldagi har bir qadam shu marra sari yaqinlashtirishi ustuvor vazifa qilib belgilanib, u maktabgacha taʼlim tizimi islohotlarida koʻzga yaqqolroq tashlanmoqda.

Mamlakatimizda bolalarni maktabgacha taʼlim tizimiga toʻliq qamrab olishning davlat siyosati darajasida belgilanishidan maqsad aynan hayotining ilk davrida har bir bolaning jismoniy va ruhiy koʻnikmalari jadal surʼatlar bilan rivojlanishini taʼminlashdir. Zero, bolada ong, til, atrofni anglash, munosabatga kirishish, muammolarni hal qila olish qobiliyatlari qoʻdakligidan shakllanib, uning bir kunini besamar oʻtkazib yuborish ham bola qobiliyatining shakllanish darajasi va surʼatiga bevosita taʼsir koʻrsatadi.

Oddiy koʻrsatkichdan — samara koʻrinishiga

Bugun mamlakatimizda har bir bola timsolida shaxsni kashf etish, uning manfaatlarini taʼminlash, himoya qilish taʼlim va tarbiyaning barcha boʻgʻinida ustuvor tutilyapti. Tamomila yangi mazmun va shakldagi Prezident maktablari, ixtisoslashtirilgan hamda ijod maktablari, oliy taʼlim muassasalarining dunyoning ilgʻor universitetlari bilan hamkorligi ulugʻ maqsadlar yoʻlidagi sobitqadamlikning ifodasidir.

Tabiiyki, har qanday tarbiyaviy aholining ziyoli qatlami, ayniqsa, maorif sohasi xodimlari oldiga barcha jabhada avangardlik vazifalarini qoʻyadi. Shu jihatdan taʼlimning uzviy pillapoyalari uchun kadrlar tayyorlashdek masʼuliyatli vazifa institutimiz olimlari va oʻqituvchilari zimmasiga ham ushbu maqsadlar roʻyobi yoʻlida oʻz faoliyatini chuqur tahlil etish, fidoyilik kabi fazilatlarini talab qiladi. Albatta, bu yoʻlda amalga oshirilgan ishlar bugun oddiy koʻrsatkich tuyulishi mumkin, yaqin kelajakda esa samara koʻrinishini olishi, shubhasiz.

Xususan, institutimizda taʼlim yoʻnalishlari — bakalavr va magistraturada mutaxassisliklar soni oshirildi. Birgina yangi oʻquv yilidan eʼtiboran bakalavriat taʼlim yoʻnalishining kunduzgi oʻquv shaklida yangi yoʻnalishlar — maxsus pedagogika, logopediya, astronomiya, amaliy matematika, sport faoliyati — dzyudo, futbol, basketbol, voleybol va qoʻl toʻpi yoʻnalishlari yoʻlga qoʻyilganligi har bir intilishni toʻliq qamrab olish yoʻlidagi sobitqadamlikning amaliy ifodasidir.

Prezidentimiz tashabbusi bilan bugungi global inson salomatligi muammolari eʼtiborga olinib, institutimizda 2021 oʻquv yilidan eʼtiboran yangi tibbiyot fakulteti (2 ta tibbiyot taʼlim yoʻnalishi “Davolash ishi”

va “Pediatriya”) hamda “Ijtimoiy ish” sirtqi taʼlim yoʻnalishlari ochilgan edi.

Prezidentimizning 2023-yil 11-sentabrda “Oʻzbekiston — 2030” strategiyasi toʻgʻrisidaʻgi Farmoni hamda “Oʻzbekiston — 2030” strategiyasini 2023-yilda sifati va oʻz vaqtida amalga oshirish chora-tadbirlari toʻgʻrisidaʻgi qarori ilovasida Navoiy davlat universiteti faoliyatini yoʻlga qoʻyish borasida ustuvor vazifalar belgilanib, shu asosda institutimiz jamoasi bilan toʻqqiz banddan iborat strategiya ishlab chiqildi. Unga koʻra institutda taʼlim sifatiini yanada oshirish maqsadida oʻquv va talabalarga xizmat koʻrsatish tizimi toʻliq raqamlashtirilib, “HEMIS” tizimi boshqaruviga oʻtkaziladi. Bu — taʼlim jarayonlariga inson omilining aralashuvini bartaraf etib, xalqaro standartlarga mos, “kredit-modul” tizimini toʻliq joriy qilish, demakdir. Shuningdek, yangi avlod oʻquv adabiyotlari, jahon miqyosida oʻqitiladigan fanlardan adabiyotlar xaridi asosida ARMning moddiy-texnika bazasi takomillashtiriladi. Jahonning rivojlangan mamlakatlari kutubxonalari bilan integratsiya qilinadi. Institutda ilmiy salohiyatni 60 foizga yetkazish borasidagi aniq chora-tadbirlar asosida fundamental amaliy innovatsion va startap loyihalar ishlab chiqish mexanizmi yaratiladi.

Maʼlumki, jamiyat rivojini taʼlim va ilm-fanda qoʻlga kiritilayotgan kashfiyotlar belgilaydi. Joriy yilda 515 nafar professor-oʻqituvchidan iborat pedagogik jamoamiz tomonidan 37 ta darslik, 67 ta oʻquv qoʻllanma, 54 ta monografiya, 10 ta ilmiy maqolalar toʻplami, “Scopus and Web of Science” va boshqa xalqaro

hamda amaliyot auditoriyalari, shuningdek, uchta talabalar turarjoyida davlatimiz rahbari tomonidan ilgari surilgan 5 muhim tashabbus toʻgarak xonalari, uchta kutubxona, “workout” maydonchalari uchun xonalar, uchta sport zali, axborot-resurs markazi faoliyati yoʻlga qoʻyilgan.

Ijtimoiy himoyaga muhtoj boʻlgan chin yetim va Mehribonlik uyi tarbiyalanuvchilari, “temir daftar”ga kiritilgan oilalar farzandlarini qoʻllab-quvvatlash maqsadida 79 nafar talabaga qariyb 110 mln. soʻm moddiy yordam, nogironligi boʻlgan 197 nafar talabaga 153 mln. soʻmlik pul mablagʻlari institut tomonidan toʻlab berildi. Shuning barobarida iqtidorli va jamoat ishlarida faol talabalarimiz doimiy ravishda ragʻbatlantirilib borilmoqda.

Shu oʻrinda taʼkidlash joiz, institutimiz huzuridagi akademik litseyini joriy yilda 206 nafar oʻquvchi bitirib, ularning 98 foizi, yaʼni 201 nafari oliy taʼlim muassasalariga (51 foizi davlat granti asosida) talabalikka qabul qilindi. Eʼtiborlisi, ular toʻplagan ballarning oʻrtacha koʻrsatkichi boʻyicha 137,23 ball bilan respublikada 3-oʻrinni egalladi.

Taʼlimda klaster zarur

Modomiki, mamlakatimizda taʼlim sifatiini oshirish va yangi Rennessans poydevorini qoʻyishdek ulugʻvor marra koʻzlangan ekan, bu yoʻlda uchrayotgan kamchiliklarni roʻyrost tan olish ularni bartaraf etishda yechimning yarmi, demakdir. Deylik, viloyatimiz maktabgacha va maktab taʼlimi muassasalarining pedagog kadrlarga boʻlgan ehtiyojining 78

“**Prezidentimizning 2023-yil 11-sentabrda “Oʻzbekiston — 2030” strategiyasi toʻgʻrisidaʻgi Farmoni hamda “Oʻzbekiston — 2030” strategiyasini 2023-yilda sifati va oʻz vaqtida amalga oshirish chora-tadbirlari toʻgʻrisidaʻgi qarori ilovasida Navoiy davlat universiteti faoliyatini yoʻlga qoʻyish borasida ustuvor vazifalar belgilanib, shu asosda institutimiz jamoasi bilan toʻqqiz banddan iborat strategiya ishlab chiqildi.**”

bazalardagi jurnallarda 412 ta, respublika ilmiy jurnallarida 500 dan ortiq ilmiy maqolalar chop etildi, 53 ta mualliflik guvohnomasi olindi. Joriy yilning iyun oyida Buyuk Britaniyaning “Times Higher Education (Impact Rankings) THE” reyting agentligi — dunyo universitetlarining BMT Barqaror rivojlanish maqsadlariga (SDGs) muvofiqligini baholovchi global reytingda 17 ta yoʻnalish boʻyicha Navoiy davlat pedagogika instituti ilk bor “TOP — 1000” talik oliy oʻquv yurtlari qatorida qayd etildi.

Institutda xalqaro reytingi baland boʻlgan xorijiy OTMLar bilan ham professor-oʻqituvchilar almashinuvi yoʻlga qoʻyildi. Bu yil institut oʻqituvchilarining 44 nafari xorijiy OTMLarda stajirovka oʻtab qaytdi. Oʻz navbatida, 18 nafar xorijlik mutaxassis institutda boʻlib, mahorat darslari oʻtdi.

Muvaffaqiyatli islohotlar — yuqori natijalar

Bugun moliyaviy erkinlik va ochiqlik tufayli respublikamizdagi oliy oʻquv yurtlarining moddiy-texnika bazasi mustahkamlanib, zamon talabidagi oʻquv-laboratoriya vositalari, kompyuter texnikalari bilan jihozlangan. Chunonchi, birgina institutimiz misolida olsak, 7 ta oʻquv binosida 205 ta oʻquv auditoriyasi, 22 ta laboratoriya, 113 seminar

— 80 foizi institutimiz tomonidan qanoatlantirilgan ekan, Navoiy viloyatida joriy yilda taʼlim koʻrsatkichlarining pasayishida jamoamiz “hissa”si shunga teng, desak, ayni haqiqatni aytgan boʻlamiz. Albatta, bu bir yoki ikki emas, uzoq yillar mobaynida yigʻilib qolgan muammolarning asorati. Misol uchun, joriy yilda viloyatning Maktabgacha va maktab taʼlimi boshqarmasining attestatsiya koʻrsatkichlari 60 foizni tashkil etgan. Unda uzoq yillardan buyon sohada ishlab kelayotganlarning “ulushi” bundan-da koʻp.

Shularga toʻxtalar ekanmiz, eng avvalo, taʼlimda pedagogik texnologiyalarning yangilanishi (darsliklar, dasturlar, pedagogik uslublar) uygʻunlikda olib borilmayotganligi, oʻqituvchilar malakasini oshirish, pedagogika oliygohlari va maktablar bir-biridan yiroqlashib qolganligini tan olish zarur. Bu esa ularning integratsiyasini taʼminlash, taʼlim klasterlari sohaga jalb etishni jadallashtirish fursati yetganligini anglatadi. Shu oʻrinda umumtaʼlim maktabining oʻqituvchilari oʻz ustida qanday ishlayapti, qaysi ilmiy va uslubiy adabiyot va qoʻllanmalardan foydalanish imkoniga ega, degan savol tugʻiladi. Ushbu savol bugun baʼzi oʻqituvchilarimizni noqulay ahvolda solishi ham, ochigʻi, bor gap.

Shu nuqtayni nazardan yondashadigan boʻlsak, biz yaqin tariximizda maktablardagi barcha muammo oʻqituvchi huquqlarining poymol etilishi, ularning vazifasiga oid boʻlmagan turli ishlarga majburiy jalb qilinishi oqibati ekanini tan oldik. Ularga chek qoʻyilganiga esa mana yetti yildan oshdi. Bugun oʻqituvchi oʻz ustida ishlashi uchun yetarli vaqt va imkoniyatga ega boʻldi. Ilgari umumtaʼlim maktablarining zamon talabidagi AKT, ularning litsenziyaga ega dasturiy taʼminoti, xavfsizligini taʼminlash, taʼmirlash, ehtiyoj qismlari zaxirasi, profilaktikasi mahalliy budjetda deyarli nazarda tutilmagan edi. Bugun esa ahvol butunlay boshqacha. Biroq bugungi oʻqituvchi AKT sohasida oʻz oʻquvchisidan bir emas, ikki-uch qadam ortda ekanligini pandemiyada davridagi olayin taʼlim yaqqol koʻrsatib qoʻydi. Attestatsiyaga kelayotgan oʻqituvchilarning maʼlum qismi test topshirishda kompyuterdan foydalanishni bilmasligiga oʻnlab misollar keltirish mumkin.

Biz odatda, taʼlim tushunchasini yosh avlodga maʼlum bilim, koʻnikma, axborot va malakalarni yetkazish, deb taʼriflasak-da, u taʼlimning mohiyatini toʻlaqonli ochib berolmaydi. Chunki har qanday ilm yoki taʼlim dars jarayonida bilimga aylanib qolavermaydi. Ilmni bilimga aylantirish uchun bir qator obyektiv shart-sharoitlar yaratilishi lozim. Bunda oʻqituvchi va oʻquvchilarning dars jarayonidagi faol munosabati, taʼlim vositalari bilan taʼminlanganlik darajasi, pedagogik mahorat muhim ahamiyatga ega.

Birgina misol, toʻrt-besh yil avval institutimizning matematika fakultetini Nurotaning chekka qishlogʻidan boʻlgan Mirsaid Ergashev degan yigit tugallab qaytdi. Qishlogʻ maktabida unga dars yoʻq, deb ish berishmagach, Karmanadagi 30-maktabga ishga kirib toʻgarak, keyinchalik oʻquv kursi ochdi. OTMga tayyorlashda 100 foizlik natijaga erishdi. Afuski, bunday misollar koʻp va ularning hammasi ham yuqoridagidek ijobiy yakun topyapti, deb aytolmaymiz.

Qissadan hissa shuki, kadrlar tanlashdagi tanish-bilishchilik dars taqsimoti orqali taʼlim sifatiini taʼminlashdagi mexanizmlar samaradorligiga oʻzining salbiy taʼsirini oʻtkazmoqda.

Ota-ona farzand tarbiyasiga eʼtibor bermasa, jamiyat sogʻlom boʻlmaydi

Ochigʻi, taʼlim sifatiini yaxshilash borasida mutaxassislar, ota-onalarning mulohazalari koʻp. Biroq amaliy ishga kelganda, ayniqsa, ota-onalarning munosabati hamon eskicha boʻlib

Xullas, bugun inson intellektiga eʼtibor, innovatsion yechimlar davri keldi. Bunda daxldor kuchlarni birlashtirish zarur. Zero, mamlakatimiz rahbari taʼkidlaganidek, “Yangi Oʻzbekistonni barpo etish — bu shunchaki xohish-istak, subyektiv hodisa emas, balki tub tarixiy asoslarga ega boʻlgan, mamlakatimizdagi mavjud siyosiy-huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy, maʼnaviy-maʼrifiy vaziyatning oʻzi taqozo etayotgan, xalqimizning asiy intilishlariga mos, uning milliy manfaatlariga toʻla javob beradigan obyektiv zaruratdir”.

Muhiddin KALONOV,
Navoiy davlat pedagogika instituti rektori.

BIRLIGIMIZ

ALIFBODAN BOSHLANADI

Odami ersang demagil odami,
Onikim yoʻq xalq gʻamidin gʻami.

Ezgulik

Mintaqaviy Turkiy akademiya va Turkiya tilshunoslik jamiyati tomonidan 9 — 11-sentabr kunlari Boku shahrida tashkil etilgan Umumturkiy alifbo komissiyasining uchinchi sessiyasi muvaffaqiyatli yakunlandi. Turkiy davlatlar tashkiloti tomonidan tuzilgan mazkur komissiya aʼzolarining ishtirokidagi muhim uchrashuvning asosiy maqsadi tilshunoslik sohasida bilim va tajriba almashish, shuningdek, komissiya tadqiqotlari asosida turkiy tillar uchun umumiy alifbo loyihasini yakunlash edi.

Yigʻilishda 1991-yilda olimlar tomonidan taklif etilgan lotin yozuvi asosidagi umumturkiy alifbo loyihasi atroflicha muhokama qilindi. Komissiya aʼzolari keng munozara yuritib, loyihada eʼtibor qaratilishi lozim boʻlgan jihatlarini belgilab oldilar. Alifbodagi har bir harf turkiy tillarda mavjud boʻlgan turli fonemalarni ifodalashiga alohida eʼtibor qaratildi. Muhokamalar yakuniga koʻra 34 harfdan iborat umumturkiy alifbo boʻyicha umumiy kelishuvga erishildi. Bu — turkiy xalqlar tarixida juda muhim voqea va biz bunday harakatni chin yurakdan qoʻllab-quvvatlaymiz.

Biz Alisher Navoiyni bejiz eslamadik. Xuddi shunday turkiy adabiyotning Nizomiy Ganjaviy, Maxtumquli Firoqʻiy, Chingiz Aytmatov, Abay Qoʻnonboyev, Rashod Nuri Guntekin kabi

— 80 foizi institutimiz tomonidan qanoatlantirilgan ekan, Navoiy viloyatida joriy yilda taʼlim koʻrsatkichlarining pasayishida jamoamiz “hissa”si shunga teng, desak, ayni haqiqatni aytgan boʻlamiz. Albatta, bu bir yoki ikki emas, uzoq yillar mobaynida yigʻilib qolgan muammolarning asorati. Misol uchun, joriy yilda viloyatning Maktabgacha va maktab taʼlimi boshqarmasining attestatsiya koʻrsatkichlari 60 foizni tashkil etgan. Unda uzoq yillardan buyon sohada ishlab kelayotganlarning “ulushi” bundan-da koʻp.

Shularga toʻxtalar ekanmiz, eng avvalo, taʼlimda pedagogik texnologiyalarning yangilanishi (darsliklar, dasturlar, pedagogik uslublar) uygʻunlikda olib borilmayotganligi, oʻqituvchilar malakasini oshirish, pedagogika oliygohlari va maktablar bir-biridan yiroqlashib qolganligini tan olish zarur. Bu esa ularning integratsiyasini taʼminlash, taʼlim klasterlari sohaga jalb etishni jadallashtirish fursati yetganligini anglatadi. Shu oʻrinda umumtaʼlim maktabining oʻqituvchilari oʻz ustida qanday ishlayapti, qaysi ilmiy va uslubiy adabiyot va qoʻllanmalardan foydalanish imkoniga ega, degan savol tugʻiladi. Ushbu savol bugun baʼzi oʻqituvchilarimizni noqulay ahvolda solishi ham, ochigʻi, bor gap.

turli davrlarning buyuk namoyandalarini ham sanab oʻtishimiz mumkin. Turli turkiy xalqlarga mansub boʻlgan bu benazir adiblar bir-birlarini tarjimonlarsiz tushunishgan, anglashgan. Lekin biz 150-yil davomida parcha-parcha boʻlib keldik, boʻlindik. 1991-yil mustaqillikka erishgan boʻlsak-da, birlashishga boʻlgan harakatlarimiz koʻp yil samarasiz boʻldi. Faqat bugungi kunga kelib — oradan oʻttiz uch yil oʻtib, xuddi pazldak yigʻilgan turkiy xalqlarning bu boradagi dastlabki ijobiy natijalari koʻzga koʻrina boshladi. Bularning eng birinchisi umumturkiy alifbo yaratilishidir.

Xoʻsh, birlashish uchun bizga birinchi navbatda nima kerak? Til birinchi, qalb birligi kerak. Bu esa alifbodan boshlanadi. Shu bois Bokuda erishilgan yagona turkiy alifbo boʻyicha kelishuv katta ahamiyatga ega. Endi bizning umumiy soʻzlarimizni ifodalaydigan umumiy alifbomiz bor. Endi biz bir-birimizni tinglashni, oʻzaro tarjimonsez gaplashishni oʻrganishimiz kerak. Nafaqat soʻzlar, balki nazm orqali, navo orqali, sheʼriy misralar orqali bir-birimizni anglashga odatlanishimiz lozim.

Shundagina birligimiz fitratimizga, qalbmizga yetib boradi.

Umumturkiy alifbo yaratilishi bilan bu tilda birinchi boʻlib tilchilar, adabiyotshunoslari, diplomatlar, siyosatshunoslari soʻzlasha boshlashadi.

Dastlab alifbo yaratildi, keyinchalik soʻz lugʻati yaratiladi va ana shundan keyin ilmiy qoʻllanmalar yoziladi.

Men fursatdan foydalanib, bu ulkan voqea munosabati bilan turkiy qoʻshnilarimizni, doʻstlarimizni, butun turkiy birodarlarimizni samimiy muborakbod etmoqchiman. Shunday tarixiy vazifani muvaffaqiyatli uddalagan uchun jonkuyar mutaxassislarga va siyosiy iroda uchun Turkiy davlatlar tashkilotiga minnatdorligimni izhor etaman. Umid qilamizki, endi biz bir-birimizni yanada yaxshiroq tushunamiz, yanada tezroq jipslashamiz.

Sherzodxon QUDRATQOʻJA,
Oʻzbekiston Jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti rektori, professor.

Futzal boʻyicha jahon chempionati arafasida Tailandda Oʻzbekistonning sport va turizm boʻyicha salohiyati namoyish etildi.

QAYNAR MAYIZI ona tabiat saxovati

Mashhur Taxtiqoracha dovoni orqali Samarqand viloyatidan Qashqadaryoga kirib kelar ekansiz,birinchi bo'lib Kitob tumanining Qaynar qishlog'i qarshi oladi. Hisor tog' tizmalari etagida yastanib yotgan bu qishloq o'zining betakror tabiati bilan dong taratgan.

Mehnat va rohat

Qaynarda bir-biriga sira o'xshamaydigan o'nlab buloqlar bor. Masalan, Sovuqbuloq yoz jazirasida ham muzdek obihayot o'tilib chiqishi, Galabuloq esa bir joyda yuzlab chashmalardan suv sizib turishi bilan ajralib turadi. Qaynarbuloq hududdagi buloqlarning eng kattasi. Undan suv xuddi qaynagandek ko'pirib, toshib chiqadi. Qishloqning 50 foizdan ziyod aholisi shu buloqdan suv ichadi, ekinlarini sug'oradi. Qishloq nomi ham shu buloq nomidan olingan.

Qaynarni mashhur qilgan jihat faqat uning go'zal tabiatyuv afsonaviy buloqlari emas. Qishloq odamlari bog'dorchilik, xususan, uzum yetishtirib, undan mayiz tayyorlash borasida ham nom qozongan. Bu yerdagi aksariyat oilalar uzumchilik bilan shug'ullanadi.

– Qishlog'imizning umumiy maydoni 6 ming gektarni tashkil etadi, – deydi "Qaynar" MFYdagi hokim yordamchisi Zarifa Xidirova. – Shundan 2 ming gektari aholi tomorqalari, dehqon va fermer xo'jaliklarining yer maydonlaridan iborat. Aksariyat maydonlar bog'dorchilikka ixtisoslashtirilgan. Aholi hududdagi buloqlardan suv olib, bog' va tokzorlarni sug'oradi. Balki shundandir, bu yerning mevalari o'zining xushta'mligi bilan ajralib turadi.

Zarifa Xidirovaning qo'shimcha qilishicha, uzumchilik mahallaning "o'sish nuqtasi" sifatida belgilab olingan. Ayni paytda bu yerdagi 1200 dan oshiq xonadonlarning 30 foizdan ko'pi uzum yetishtirish bilan shug'ullanadi. Ular uzumni meva holida emas, balki quritib, mayiz sifatida bozorga chiqaradi. Chunki

shu orqali uzumning daromadini ikki hissaga oshirish mumkin.

Otamurod Kenjayev ham 20 sotix joyda tokzor tashkil etgan, u bu yerdan yiliga 6 tonnadan oshiq sara uzum olar ekan. Uzumlarning yarmini meva holida bozorga chiqarsa, mayizbop navlarini quritib, qish va bahor faslida sotish bilan shug'ullanadi. Buning uchun dehqon uyida barcha shart-sharoitni hozirlagan.

– Har yili uch tonnadan oshiq oq va qora kishmish uzumlarini quritib, ikki tonnaga yaqin mayiz tayyorlaymiz, – deydi u. – Havomiz toza, suvimiz zilo, tuprog'imiz umudor. Shuning uchun ham uzum shirali bo'ladi. Mayizchilikda bu juda muhim. Biz uzumni quritish jarayonida zarur talablarga amal

qilamiz. Boisi bu ishda bilim, tajriba bilan bir qatorda, alohida e'tibor va mas'uliyat ham zarur. Misol uchun, uzumni uzgandan so'ng avval uni sifatiga qarab ajratib, keyin ilib qo'yish uchun joy tayyorlaymiz. Mayizning xaridorgir bo'lishida shu jarayon alohida o'rin tutadi. Uzumni imkoni boricha soya va quruq havoli joyda quritsangiz, ko'rinishi shunchalik chiroyli hamda yumshoq bo'ladi. Aksincha, namlik yuqori, shamol tegmaydigan, harorat bir maromda bo'lmagan joyda uzum yaxshi qurimaydi, mayizning sifati past bo'ladi.

E'tiborimizni tortgan yana bir jihat, qishloqda toklarga ishlav berish va hosil yig'im-terimi bilan ko'proq erkaklar shug'ullansa, mayiz tayyorlash, asosan, ayollar zimmasida ekan. Ular bu ishning hadisini olgan. Bir xil uzumni oftobda, soyada yoki boshqa sharoitda quritish orqali, undan turli ko'rinishdagi mayiz tayyorlash mumkin.

Qaynarlik tomorqachilarning mehnatini ko'rib, uzum yetishtirish, undan mayiz tayyorlash ham oson ish emasligiga amin bo'ldik. Ayni paytda bu ishning daromadi ham shunga yarasha. Bugun qaynarliklarning dasturxonini to'kin, turmushi farovon ekanini ularning ana shu zahmatli mehnatlari hosilasi, albatta.

Jahongir BOYMURODOV ("Xalq so'zi").

SPORT XABARLARI

Osiyo chempionatidan medallar shodasi

O'zbekiston Milliy olimpiya qo'mitasining xabariga ko'ra,Xitoyning Shenyan shahrida akademik eshkak eshish bo'yicha yoshlar o'rtasida Osiyo chempionati bo'lib o'tdi.

Ikki yosh toifasida, ya'ni 19 va 23 yoshgacha bo'lgan sportchilar bahslarida O'zbekiston terma

jamoasi ham katta tarkib bilan ishtirok etib, umumiy hisobda 10 ta medal bilan musobaqani yakunladi.

Uchtadan oltin va kumush, 4 ta bronza medallarini qo'lga kiritgan vakillarimiz qit'amizning yetakchi akademik eshkak eshish ustalari ekanini isbotlashdi.

Futzalchilarimiz musobaqani durang bilan boshladi

Xabar berib o'tganimizdek, mamlakatimizda futbol bo'yicha tashkil etilayotgan jahon chempionatining birinchi turida O'zbekiston terma jamoasi niderlandiyaliklar bilan kuch sinashdi.

O'yinda jami 6 ta gol urildi. Vakillarimizdan E. To'lginov, H. Nishonov va I. Ropiyev o'z nomlariga bittadan gol yozdirib qo'yd. 3:3 hisobi bilan durang tugagan o'yindan keyin O'zbekiston

1 ochkoni qo'lga kiritdi. Guruhning ikkinchi o'yinida Paragvay terma jamoasi Kosta-rikalik futbolchilarni 5:2 hisobida mag'lubiyatga uchratdi.

Shogirdlarning kamolini ko'rish ustozning baxti. Shu ma'noda,joriy yilda buxorolik o'quvchilarning xalqaro fan olimpiadalarida 3 ta oltin, 7 ta kumush, 12 ta bronza medallarini qo'lga kiritishida ustozlarning ham munosib hissasi bor.

Ertaning umidi

BILIMLI MINGNI YIQAR...

– Bolaligimdan zamonaviy axborot texnologiyalariga qiziqaman, – deydi yoshlardan biri Zarnigor Rahimova. – Tengdoshlarim orasida "Qo'ysang-chi, bu qizlarbop soha emas", deganlar ham bo'ldi. Ammo ustozlarim, xususan, maktabimizning informatika va axborot texnologiyalari fani o'qituvchisi Ra'no Hamroyevadan bu fan sir-asrorlarini qunt bilan o'rganishda davom etdim.

Kogon tumanidagi 12-umumiy o'rta ta'lim maktabida tahsil olgan Zarnigor viloyat, respublika miqyosidagi fan olimpiadalarida muvaffaqiyatli qatnashish bilan cheklanib qolmadi. U joriy yilning 25 – 27-iyul kunlari Niderlandiyaning Eindhoven shahrida bo'lib o'tgan Yevropa xalqaro IT qizlar olimpiadasida bronza medaliga sazovor bo'ldi.

– Xalqimizda "Bilimli mingni yiqar", degan naql bor, – deydi Buxoro shahridagi 35-ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lim maktabining biologiya fani o'qituvchisi Mohinabonu Ikromova. – Ochig'i, bilimga tashna, intiluvchan o'quvchilar bilan ishlash maroqli. Yon-atrofga razm solganingizda ham davlatimiz tomonidan yaratib berilgan shart-sharoitlardan oqilona foydalanib, oilada yaxshi tarbiya ko'rgan, vaqtning bebaho ne'mat ekanini chuqur anglagan, mehnatsevar, tirishqoq o'g'il-qizlar hayotda hech qiyalmay o'z o'rnini topayotganini ko'rasiz.

Muallimaning buni alohida ta'kidlashi bejiz emas. 2024-yil izlanuvchan, o'z ustida qunt bilan ishlashga odatlangan o'qituvchi uchun muvaffaqiyatli kechmoqda. Uning shogirdi Parvina Choriqulova xorijlik o'nlab tengdoshlarini ortda qoldirib, Abu Ali ibn Sino nomidagi xalqaro biologiya olimpiadasida oltin medalni qo'lga kiritdi.

Shubhasiz, ta'lim sifati ko'p jihatdan muallimning kasbiy mahoratiga bog'liq. Keyingi yillarda ustoz-murabbiylarning bilimi, tajribasini oshirishga alohida e'tibor qaratilayapti. Bu o'z samarasini ko'rsatmoqda. So'nggi bir yilda Buxoro viloyatida malaka toifasiga ega o'qituvchilar soni 20 mingdan 23 ming nafargacha yetdi. Umumiy o'rta ta'lim maktablaridagi oliy va birinchi toifali o'qituvchilar ulushi 43 foizdan 47 foizga oshdi.

– Joriy yilning birinchi yarim yilligida o'tkazilgan pedagog kadrlar attestatsiya natijalariga ko'ra, viloyatimiz respublikada

peshqadam bo'lib turibdi, – deydi viloyat Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi mas'ul xodimi I. Oripova. – Shuningdek, yangi tartibdagi ommalashtirish platformasi orqali 370 nafar o'qituvchining ish tajribasi tuman, 115 muallimning faoliyati viloyat, 14 nafar pedagogning ish tajribasi respublika miqyosida tatbiq qilindi.

Tabiiyki, pedagogning o'z salohiyatini to'la yuzaga chiqarishi, o'quvchining zamonaviy bilimlarni chuqur o'zlashtirishi uchun ta'lim dargohiga tegishli shart-sharoitlar ham kerak. Bu davlatimizning doimiy e'tiborida. Birgina joriy yilda investitsiya dasturi asosida viloyatdagi 39 ta maktabda bunyodkorlik ishlari amalga oshirildi. Chunonchi, ulardan 34 tasi rekonstruksiya qilindi, 4 tasi mukammal ta'mirlandi. Yangi ixtisoslashtirilgan maktab-internati binosi qad rostladi. Bu yumushlarga oz emas, ko'p emas, 238,2 milliard so'm mablag' yo'naltirildi. Shuningdek, joriy yilning o'tgan davrida maktablarning moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, qurilish-ta'mirlash ishlari amalga oshirish, jihozlash, ularni kuz-qish mavsumiga tayyorlash maqsadida mahalliy budjetdan 109,8 milliard so'm ajratildi. "Tashabbusli budjet" loyihasi doirasida esa 75 ta ta'lim muassasasining loyihalar g'olib deb topildi.

– Prezidentimiz O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 33 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimda so'zlagan nutqida "Muammolarimizning yechimi, savollarimizning javobi faqat va faqat ta'limda. Hamma eshiklarni ochadigan kalit ham – faqat va faqat ta'lim va tarbiyadir. Shu sababli maktab ta'limini isloh qilish bo'yicha katta dastur qabul qilidik", deya ta'kidladi, – deydi I. Oripova. – Bu islohotlar samarasini ko'rib, his etib turibmiz. Shu o'rinda bir misol bilan cheklanmoqchiman. Joriy yilda viloyatimizda 729 nafar o'quvchi maktabni oltin, 132 nafari esa kumush medal bilan tugatdi. Bitiruvchilarning oliy ta'lim muassasalariga kirishi bo'yicha Bilim va ko'nikmalarni baholash agentligi tahlillari dastlabki natijalariga muvofiq, Buxoro viloyati o'rtacha ballar samaradorligi bo'yicha 89,1 ball bilan respublikada yetakchilikni qaslab turibdi.

Istam IBROHIMOV ("Xalq so'zi").

YURTIMIZ BO'YLAB

Uloch agroturizm qishlog'iga aylanadi

Shahrisabz tumanidagi Uloch mahallasi hududida yirik agroturistik majmua qurilishiga start berildi.

E'tiborli tomoni, ushbu loyihaga Iqtisodiyot va moliya vazirligi ko'magida Germaniya xalqaro hamkorlik tashkiloti (GIZ)ning 700 ming yevro granti va viloyat hokimligi budjetidan 4,8 milliard so'm mablag' ajratildi. Shuningdek, "O'zbekiston Respublika tovar-xomashyo birjasi" aksiyadorlik jamiyati tomonidan bog' barpo qilish ishlari 50 milliard so'm yo'naltirilmogda.

Ushbu mablag'lar hisobiga hududdagi 500 gektar lalmi yer maydoni o'zlashtirilib, bu yerga 13 kilometr masofadan quvur orqali suv olib kelinadi. Zamonaviy texnologiyalar

asosida uzumzor va mevali bog' barpo etilib, eksportbop uzum va mevalar yetishtirish yo'lga qo'yiladi. Bundan tashqari, majmua tasarrufida 1000 tonnalik sovitchilik sig'im, chorvachilik komplekslari qurish, mehmonxona, restoran hamda boshqa xizmat ko'rsatish obyektlari bunyod etilishi belgilangan. Bu bilan xorijlik va ichki sayyohlarning bog'ni tomosha qilishi hamda qishloqning beqiyos tabiatidan bahra olib, hordiq chiqarishi uchun shart-sharoitlar yaratiladi.

"Xalq so'zi".

Shaxmat olimpiadasida muvaffaqiyatli odim

Shu kunlarda Vengriya poytaxti Budapesht shahri 45-Butunjahon shaxmat olimpiadasiga mezbonlik qilmoqda.

Dunyoning ikki yuzga yaqin davlatlari vakillari qatnashayotgan nufuzli musobaqada amaldagi olimpiada chempioni hisoblangan O'zbekiston erkaklar terma jamoasi ham muvaffaqiyatli qatnashmoqda. Yosh grossmeyerlarimiz 1-turda Trinidad va Tobago, 2-turda Misr, 3-turda esa Xorvatiyani bir xil – 3,5:0,5 hisobida mag'lubiyatga uchratishgan edi. 4-turda esa vyetnamlik shaxmatchilarga imkoniyatni boy berib qo'yishdi.

Jami 184 ta terma jamoa ishtirok etayotgan ayollar o'rtasidagi musobaqada

Aleksey Dreev murabbiyligidagi O'zbekiston vakillari ham zafarli odimlayapti. Qizlarimiz ilk turda Gaiti davlati shaxmatchilarini 4:0, 2-turda Angolani 3:1, 3-turda ancha kuchli hisoblangan Vengriya terma jamoasini 2,5:1,5, kecha 4-turda esa tarkibida jahon chempioni bo'lgan Bolgariyani 2,5:1,5 hisobida yengishdi. Shaxmatchilarimiz hozircha 100 foizlik natija qayd etayotgan 7 davlat qatorida bo'lib turibdi.

Musobaqa 23-sentabrga qadar o'tkazilishi rejalashtirilgan.

"Xalq so'zi".

REKLAMA

TOSHKENT DAVLAT AGRAR UNIVERSITETI

2025-yilga doktorantura va tayanch doktoranturaga tasdiqlangan qabul kvotasi

№	OTM nomi	Doktorantura (DSc)		Tayanch doktorantura (PhD)	
		Ixtisoslik shifri va nomi	Kvota soni	Ixtisoslik shifri va nomi	Kvota soni
	TDAU				
1		03.00.10 – Ekologiya	1	03.00.10 – Ekologiya	2
2		03.00.13 – Tuproqshunoslik	1	03.00.13 – Tuproqshunoslik	5
3		03.00.15 – Ixtiologiya	1	03.00.15 – Ixtiologiya	2
4		06.01.01 – Umumiy dehqonchilik. Paxtachilik	1	06.01.01 – Umumiy dehqonchilik. Paxtachilik	3
5		06.01.02 – Melioratsiya va sug'orma dehqonchilik	1	06.01.02 – Melioratsiya va sug'orma dehqonchilik	5
6		06.01.05 – Seleksiya va urug'chilik	1	06.01.05 – Seleksiya va urug'chilik	4
7		06.01.06 – Sabzavotchilik	1	06.01.06 – Sabzavotchilik	5
8		06.01.07 – Mevachilik va uzumchilik	1	06.01.07 – Mevachilik va uzumchilik	5
9		06.01.08 – O'simlikshunoslik	1	06.01.08 – O'simlikshunoslik	5
10		06.01.09 – O'simliklarni himoya qilish	1	06.01.09 – O'simliklarni himoya qilish	8
11		06.01.11 – Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash	1	06.01.11 – Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash	6
12		06.02.04 – Ipakchilik	1	06.02.04 – Ipakchilik	2
13		06.03.01 – O'rmon ekinlari, seleksiya, urug'chilik va shaharlarni ko'kalamzorlashtirish. O'rmonlar agromelioratsiyasi va himoya o'rmonlarni barpo etish	1	06.03.01 – O'rmon ekinlari, seleksiya, urug'chilik va shaharlarni ko'kalamzorlashtirish. O'rmonlar agromelioratsiyasi va himoya o'rmonlarni barpo etish	5
14		08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti	1	08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti	2
15		08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit	1	08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit	2
16		08.00.13 – Menegment	1	08.00.13 – Menegment	2
17		06.03.03 – Dorivor o'simliklar introduksiyasi, yetishtirish texnologiyasi va agrofarmakologiyasi	1	06.03.03 – Dorivor o'simliklar introduksiyasi, yetishtirish texnologiyasi va agrofarmakologiyasi	5
Jami:		Doktorantura (DSc)	17	Tayanch doktorantura (PhD)	68

Tanlovga topshiriladigan hujjatlar ro'yxati va imtihon dasturlari www.tdau.uz saytida e'lon qilinadi.

Talabgorlardan hujjatlar 2024-yil 15-oktabrgacha qabul qilinadi.

Tayanch doktoranturaga kirish imtihonlari va doktoranturaga kirish uchun suhbat 2024-yil 1-noyabrdan — 25-noyabrgacha bo'lgan davrida o'tkaziladi.

(PhD) –Tayanch doktoranturada o'qish uchun talabgorlar chet tili bo'yicha belgilangan tartibdagi "B1", ayrim ixtisosliklar uchun "B2" darajadagi til bilish sertifikatining asl nusxasini 2 ish kunida universitetning Ilmiy tadqiqot va innovatsiyalar bo'limiga taqdim etadi. Mutaxassislik bo'yicha belgilangan tartibda kirish imtihonlari topshiriladi.

Murojaat uchun manzil: 100140, Toshkent, Universitet ko'chasi, 2-uy, TDAU, Bosh bino. Ilmiy bo'lim. 311-xona.
Telefonlar: 71-260-44-95; 71-260-39-73. **E-mail:** nauka@tdau.uz

Poytaxtimizning Yakkasaroy tumanidagi Pushkin xiyoboni hududida zamonaviy suvtushar bog' barpo etiladi.

Xalq so'zi Narodnoe slovo

MUASSISLAR:
O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi
Qonunchilik palatasi Kengashi
O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi
Senati Kengashi

Bosh muharrir O'tkir RAHMAT

2020-yil 25-martda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligida 0001-raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr indeksi — 229. Buyurtma G-942. 12 918 nusxada bosildi. Hajmi — 2 ta boq. Ofset usulida bosilgan. Qog'oz bichimi A-2. Bahosi kelishilgan narxda.

Gazetamiz haqidagi ma'lumotlarni yuklab olish uchun QR-kodni telefoningiz orqali skaner qiling.

TELEFONLAR:

Devonxona 71-259-74-51; kotibiyat 71-259-74-53;
e'lonlar 71-259-74-55.

Tahriyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va mullifga qaytarilmaydi.
Gazetaning yetkazib berilishi uchun o'zbunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.
Gazeta tahriyot-kompyuter markazida teriladi hamda operator A. Ismailov tomonidan sahifalandi.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifati chop etilishiga "Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi mas'ul.
Bosmaxona telefoni: 71-233-11-07.

MANZILIMIZ:
100066,
Toshkent shahri,
Islom Karimov ko'chasi, 55-uy.
Navbatchi muharrir N. Ostonov.
Musahhih Sh. Mashrabboyev.

"Sharq" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi. Korxona manzili:
Buyuk Turon ko'chasi, 41. O'ZA yakuni — 00.56 Topshirildi — 01.50

1 2 3 4 5 6